СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 240. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 15. жовтня, 1928. VOL. XXXVI. No. 240. Jersey City, N. J., Monday, October 15, 1928. THREE CENTS.

СМИТ ВИЗИВАЄ ГУВЕРА ДО ДИСКУСІЇ

ХОЧЕ ПРЯМО З НИМ ГОВОРИТИ НА ВСІ ТЕМИ, ЩОДО ЯКИХ ОБІ ПАРТІЇ НЕ ГОДЯТЬСЯ.

НЕШВИЛ, Теннесі, 12. жовтня. — Говернор Смит виголосив дві бесіди, одну в Нешвил, а другу в Чаттануґа. Друга була коротка і імпровізована. Говорив в ній про свої обовязки як говернора Ню Йорку. Розповідав, що він був через 20 років так занятий, що не міг дозволити собі на виїзд з нюйорського стейту. Навіть Канади не бачив, хоч жив так близько неї. Як би не конвенції партії, не мав би ніякої змоги рушитися з міспя. Казав, що той, що розвозить пакунки, краще себе почуває як говернор Ню Йорку.

В Нешвил визвав він Гувера до публичної дискусії. Смит заявив, що Гувер так рідко говорить, що він не годен йому навіть відповідати, бо всьо, що каже Гувер, дуже невиразне і недоповіджене. Тому хотів би Смит з ним зійтись око в око.

В Нешвил витало Смита около 75,000 людей, а в Чаттануґа около 45,000.

ПРИРОДА ШУТКУЄ.

НА СХОДІ СПЕКА ЯК В ЛІТІ, А НА ЗАХОДІ СНІГ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Такого горячого Коломбос Дей як сегодня, ніхто не памятає. Не знають його і записки метеорольоґічного бюра. Яких 100,000 людей відвідало Куні Айленд, а торговці почали відчиняти свої склепи, які вже давно позамикали. Багато людей виїхало над море. Автомобілевий рух був дуже сильний. Всі користали зі свята.

Зате на заході, як доносять, впали сніги. Там сильні бурі і зимно. Те саме в гірських околицях Ню Йорку.

ЇХАЛИ ЗАЙЦЕМ З БЕРДОМ.

САН ПЕДРО, Каліфорнія, 12. жовтня. — Допервa на повнім морю зауважив капітан корабля, що з експедицією Берда до полудневого бігуна іде двох „сліпих" пасажирів, котрі заявили, що хочуть доїхати тільки до Нової Зеляндії.

ПІДВИШКА В ПЛАТНЯХ НА $3,000,000.

СКОРИСТАЄ З НЕЇ КІЛЬКА ТИСЯЧ РОБІТНИКІВ ВЕСТЕРН ЮНІОН ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ КОМПАНІЇ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Вестерн Юніон оголосила в короткім стейтменті для преси, що з днем 1. січня 1929 року призначує $3,000,000 для поліпшення платні робітників, що заняті в компанії. Підвишка відноситься до тих, що заробляють менше як $3,000 в рік. Кромі того підвисшено вакації для тих, що працюють в компанії 30 літ, з двох на три тижні.

ПРЕЗБИТЕРІЯНИ ПРОТИ ПОЛІТИКИ В ЦЕРКВІ.

КОНСТИТУЦІЯ ПРЕЗБИТЕРІЯНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ЦЕ НЕ ДОЗВОЛЯЄ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Прічер др. Луіс Сімор Мудж, секретар Головної Ради Презбитеріянської церкви, віднісся до секретарів 46 стейтових синодів і до секретарів 296 презбитерій з пригадкою, що конституція презбитеріянської церкви не дозволяє синодам чи радам мішатися до політики. Всі ухвали синодів чи рад, що торкаються теперішних виборів на президента, неважні.

ХОЧУТЬ ВЕРТАТИ ЦЕПЕЛІНОМ.

ЗГОЛОСИЛОСЯ ВЖЕ 12 ОХОЧИХ. ВЖЕ ПЕВНІ, ЩО ЛЕТ БЕЗПЕЧНИЙ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Теперішна ціна за перелет цепеліном з Европи до Америки виносила $3,000. Не оглядаючись на ту чи висшу ціну, вже зголосилося 12 осіб, що хотілиб вертати цепеліном в Европу.

ФОРД ПОЛЕТИТЬ ЦЕПЕЛІНОМ.

ОБІЦЯВ ЦЕ Д-РОВИ ЕКЕНЕРОВИ ПЕРЕД 4 РОКАМИ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Цепелін відвідає ріжні американські міста, а між іншими буде і в Дітройт. Тому 4 роки др. Екенер, прилетівши з Европи з Лос Енджелосем, бачився з Фордом і казав, що його відвідає другим разом, як Форд збудує приміщенне для цепеліна. А Форд знова обіцяв полетіти цепеліном разом з д-ром Екенером. Тепер Форд побудував вже стацію для аероплянів, що помістить легко і цепеліна. А др. Екенер заповів знова, що відвідає Форда і возьме його на цепеліна.

СМИТ І ЗАГРАНИЧНА ПОЛІТИКА.

РЕДАКТОР „ВОРЛДА" КАЖЕ, ЩО СМИТ КРАЩЕ РОЗУМІЄТЬСЯ НА МІЖНАРОДНИХ СПРАВАХ ЯК ГУВЕР.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Волтер Липпмен, головний едиторіяльний редактор нюйорської газети „Ди Ворлд" говорив на радіо про те, хто був би кращим президентом з огляду на міжнародні відносини. Липпмен є тої думки, що Смит. Бо Гувер був, на його думку, довгий час в Европі й у світі і знає особисто багато визначних політиків, але його ніколи не прононовано на секретаря стейту, бо у власній партії не уважали його за міждержавного знатока та політика. Смит знова є ідеалістичного успособлення, як покійний Вилсон. Смит є за зближенням з Европою, а не за ізоляцією Америки. Він покликав би на секретаря стейту такого знатока міжнародних справ як Йонга.

НАЙБІЛЬШИЙ В СВІТІ МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР.

КОШТУЄ $25,000,000. ПОБУДОВАНО ЙОГО В САМІМ ЦЕНТРІ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Сегодня посвячено найбільшу і наймодернійшу в своїм роді будівлю. Є нею новий медичний центр при Бродвей і 168 улиці. Учений світ взяв у посвяченню ґреміяльну участь. Позаду стояло 300 біло вбраних норсок. Будинок побудовано самими жертвами. Треба було на це праці 18 років. Сама будівля тревала 4 роки. До цілковитого викінчення отого медичного центру ще багато бракує. Остаточні кошти обчислені на $40,000,000.

ОТАМАН ГРИЦЬ КОССАК РАДЯНСЬКИМ ГЕНЕРАЛОМ.

Отам. Гриць Коссак, що був полковником І. п. УСС, переїхав був у 1924 р. з Чехословаччини на Україну. Там він був професором у військовій школі, а тепер іменувала його радянська влада старшиною в ранзі ґенерала на Кавказі.

ПОВЕРТАЮТЬ ДО СТАРИХ ЗВИЧАЇВ.

Польща має новий більший видаток. Ходить про закупно урядових строїв (тоґ) для суддів, на що треба буде 3 міл. золотих. Цей видаток узглядненний вже в буджетному проєкті на рік 1929—30. Вслід за введенням тоґ для суддів будуть вони введені теж для адвокатів.

ДАЛЬША ЛІКВІДАЦІЯ ВОЛИНСЬКИХ ПРОСВІТ.

Дня 6 і 7-го вересня представник староства робив ревізію в кремянецькій „Просвіті". Є це знак, що прийшла черга на ліквідацію кремянецьких „Просвіт". Впрочім в повіті кремянецького староства просвітна праця вже тепер унеможливлена. Заборонено вистави, збірки, лекції, взагалі всяку роботу по читальнях. Останніми часами староство не приймає до відома навіть зголошення загальних зборів. Отже розвязання „Просвіти" буде лише формальним завершенням дотеперішнього стану просвітньої праці в Кремянеччині.

ПОХІД НА УКРАЇНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ.

По зліквідованню українського шкільництва, по закриттю „Просвіт" прийшла на Волині черга на українську кооперацію. Ще в травні в.....ська влада відмовила українській кооперативі дозволу на влаштовання кооперативного свята. З приходом на Волинь нового воєводи наступ на українську кооперацію відновився. Ведуть його „Земля волинська" і урядовий орган „Пшеґльонд волиньскі" доносами про антидержавний характер роботи українських кооператив, які нібито починають набирати замісць господарського, політичний характер.

НЕЧУВАНА САМОВОЛЯ РУМУНСЬКИХ ЖАНДАРМІВ.

В селі Онут, повіту Заставна, видала жандармерія в неділю, 2. м. м., наказ, щоби всі дівчата й жінки від 15—60 літ зявилися в громадській канцелярії. Коли всі поприходили, жандарм заявив їм, що в селі знайдено трупа 6-місячної дитини і тому, що не знати, котра з жінок підкинула дитину, всі присутні дівчата й жінки мусять підчинитися оглядинам сільської акушерки. Сейчас і почався цей варварський огляд жінок при асистенції жандарма. Дівчата й жінки з плачем піддалися цьому нечуваному насильству. Одна жінка, Катерина Делеґа, спротивилась, а звірюка жандарм побив її за це по лици і подав до суду за протиставлення владі.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС.

Перед лавою присяжних суддів львівського трибуналу відбувалася 20-го вересня розправа проти бувшого редактора „Світла" Івана Хаби. Акт обвинувачення закидав йому протидержавну діяльність. Хабу увільнено.

СУМНИЙ ЕПІЛЬОҐ ВЕСЕЛОЇ ЗАБАВИ.

Власник дібр Домбровскі приїхав до Львова на „ширшу" забаву, набивши собі передтим портфель грішми. Коли після веселої вечері з забави з дамочками в каварні „Лювр" прийшлося платити, Домбровскі переконався, що нема портфеля разом з 12,000 зол. у ньому. Наробив крику й казав арештувати ціле товариство, в якому так весело бавився.

ЗВІР У ЛЮДСЬКОМУ ТІЛІ.

З Білостоку повідомляють: Мешканець села Клевянка, якийсь Вільчевскі, доніс поліції, що на своєму подвірю найшов обіджені собаками руки й ноги своєї жінки, яка померла в липні ц. р., одначе слідство виявило, що профанації тіла пок. Вільчевскої допустився її власний муж. Він, побоюючися, що по смерти своєї жінки й дитини мусів би звернути братам жінки віно, користаючи з похорону дитини, яку поховав поруч матери, відкопав домовину жінки й повідрубував трупови ноги, руки та коси, які відтак розкинув у себе на подвірю. Потім доніс поліції, що профанації трупа допустилися кревняки жінки. Вільчевского арештовано.

МІНІСТЕРСЬКЕ ЩАСТЯ.

З Поморя повідомляють, що поспішний поїзд, у якому їхав польський міністер промислу й торговлі Квятковскі, зударився з паровиком, який їхав з противного боку. Жертвою катастрофи впало 15 осіб. Міністер Квятковскі, як звичайно міністер, вийшов ціло.

НОВИЙ ЛАТИНСЬКИЙ КОСТЕЛ НА ВОЛИНІ.

Повстав він у Ковлі. Маґістрат дарував під костел площу. А що в Ковлі майже нема Поляків, поза урядовцями та іншими напливовими і переходовими польськими елементами, то фонди на будову збирати дуже важко. Але на це найшов раду будучий парох костела кс. Фелікс Шнарбаховскі. Він поїхав до Америки та зібрав там значну суму долярів. Крім того асигнував повітовий ковельський соймик немалу суму на ту ціль з податкових грошей, стяганих там виключно майже з українського православного населення. Отже фонди на будову є. З Америки приїхали тепер до Ковля делеґати і привезли нову порцію долярів від тамошних Поляків. Делеґати ці звиджують при тій нагоді осади польських кольоністів та військових осадників і тішаться успіхами польонізації не тільки Ковельщини, але й усеї Волині. Душею польонізаційних змагань на Волині є очевидно згаданий уже кс. Шнарбаховскі, що за свої „заслуги" для католицтва дістав від папи відзнаку брилянтової звізди з нашийним хрестом і титулом командора. Вже давніше дістав за такіж заслуги номінацію на апостольського протонотарія. Не зашкодить пригадати, що кс. Шнарбаховскі походить з Великої України і там він організував польські леґіони в 1917 і 1918 рр. і наділений за ту свою християнсько-католицьку працю численними польськими військовими відзнаками.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ — РОЗБІШАКАМИ.

У Вроцлаві відкрито скандальну аферу. Від довшого часу, більш-менш від року, зорганізована банда залізничників, до якої належали й урядники, грабила клунки подорожників в баґажних возах. Шістьох учасників банди арештовано, а в їх помешканні найдено цілі маґазини награблених предметів.

ЗАБЕЗПЕЧУВАННЯ „ПОЛЬСКОСЬЦІ" ВОЛИНІ.

Поляки завзялися покрити Волинь своїми памятниками. З новіших памятників маємо в Луцьку памятник поляглим „за визволенне Луцка", в Дубні на педесталі „царя освободітеля" поставлено памятник марш. Пілсудскому, майже у всіх містах є памятники „нєзнанего жолнєжа", під Колками, луцького повіту, мають висипати могилу на „польской ґуже", а то знов у Рівному за проєктовано будову памятника поляглим польським жовнірам в „обороні Рівного", на що маґістрат вже обіцяв 1000 золотих.

ЛЮДЕ ВМИРАЮТЬ З ГОЛОДУ, А СОБАКИ ЖИВУТЬ ПО ЦАРСЬКИ.

Таке діється у Франції, де в маєтку графині біля міста Бонель живуть 1,200 собак. Їх доглядає спеціяльний дозорець, що має помічниками чотирох льокаїв та цілий гурт иншої прислуги. Для цієї собачні готуються спеціяльні страви. Коли собаки ті страви зїдять, тоді вони підставляють свої морди служкам, щоб ті витирали їх, як малим дітям.

Є й собаче життя, якому можуть позавидувати міліони голодуючого люду.

ВИПРОДУЮТЬСЯ...

Американський промисловець Ґаріман викуповує копальні на Горішньому Шлеську — Королівську, Бісмарк і Лявру та Катовицької акційної спілки за ціну 50 міліонів долярів.

НАСЛІДКИ ГРОМОВОГО УДАРУ.

В селі Неґошовіце, біля Руди під Краковом, впав грім крізь комин до хати слюсаря Андрія Прусака, якого вбив на місці, його одну сестру тяжко попарив, другій відняв мову, а братови спараліжував ноги.

ПОЛЬСЬКІ СЛУГИ СТРІЛЯЮТЬ ЛЮДЕЙ.

В пикулицькім лісі коло Перемишля застрілив лісничий Владислав Марсак якогось бідного чоловіка, що збирав в лісі хворост. Один вистріл з дубельтівки лісничого і чоловік повалився трупом на землю.

„ОЙ, У ПОЛІ ЖИТО..."

Зі Снятина повідомляють, що в селі Балках убила Анна Гакарук свого любовника Василя Татаринчука, а тіло вбитого затягла в збіжжа. Убийницю арештували.

ЛІТАК ВІДРУБАВ ХЛОПЦЕВИ ГОЛОВУ.

Підчас летунських військових маневрів у Войводині під Білгородом (Сербія), літак, пільотований десятником Кнаймеком, так низько опустився, що відтяв крилом голову хлопцеви, що переїздив на ровері побіч летнища.

БУРЯ ПОГНАЛА ЦЕПЕЛІН НА ПІВДЕНЬ

ЩОБ УНИКНУТИ БУРІ, ЦЕПЕЛІН ЛЕТИТЬ ДАЛЕКО НА ПІВДЕНЬ ВІД АЗОРІВ. НА ОСТРОВІ МАДЕЙРА СКИНУВ ПОЧТУ. ТЕПЕР ЛЕТИТЬ У СПОКІЙНІЙ СМУЗІ ЗІ СКОРІСТЮ 75—85 МИЛЬ НА ГОДИНУ.

БЕРЛІН, 12. жовтня. — „Ґраф Цепелін" пролетів далеко на південь від Азорів. Тепер летить прямо на Бермудські острови, звідки зверне на північ до Лейкгурст в Ню Джерзи. Повітроплав тримається на висоті 1600 стіп. Його скорість спала ізза стрічного вітру на континенті до 50 миль на годину, а тепер знова доходить до 85 миль, себто найбільшої його скорости.

Метеорольоґи кажуть, що цепелін буде мати вже тепер увесь час гарну погоду, в той час, як на півночі від його рути шаліють бурі.

Цепелін находиться в радіотелеґрафічному звязку з обома континентами. Багато кораблів з океану повідомляють, що бачили його. На повітроплаві всьо гаразд, лише пасажири хворіють на морську хворобу.

БУДУТЬ БУДУВАТИ ЩЕ 5 ЦЕПЕЛІНІВ.

ДР. ЕКЕНЕР МАЄ НАМІР ЗБУДУВАТИ ЩЕ 5 ЦЕПЕЛІНІВ. ГАДАЄ ЗАВЕСТИ ЩОТИЖНЕВУ ПОВІТРЯНУ КОМУНІКАЦІЮ МІЖ АМЕРИКОЮ ТА ПАРИЖЕМ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Тут стало відомо, що др. Екенер буде старатися зацікавити американських фінансістів будовою пятьох нових, ще більших повітроплавів. При їх помочі має бути заведена правильна тижнева комунікація між Америкою та Парижем.

Вибирають Париж тому, що звідси ліпша комунікація по всіх напрямах Европи, ніж з Берліна.

Будова одного повітроплава коштує 1,000,000 долярів. Одна подорож між Америкою та Европою коштуватиме 25,000 долярів, які леґко покриються платнею за грузи, почту та пасажирів.

Одна нюйорська банкова фірма зацікавилася тим проєктом д-ра Екенера. Сподіваються, що після успішного перелету „Ґрафа Цепеліна" цей проєкт перейде в життя.

ЛІБЕРАЛЬНА ПАРТІЯ ПОБІДИТЬ НА ВИБОРАХ.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ КАЖЕ, ЩО ПО ВИБОРАХ ЛІБЕРАЛИ БУДУТЬ МАТИ В ПАРЛЯМЕНТІ ЗНАЧНУ БІЛЬШІСТЬ, І НЕ БУДУТЬ КООПЕРУВАЛИ З ИНШИМИ ПАРТІЯМИ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — В Англії вже почалася підготовка ріжних партій до наступних виборів. Недавно відбула свою конвенцію Партія Праці, а тепер відбувається конвенція Ліберальної Партії.

Ллойд Джордж говорить, що тепер більшість голосуючих буде проти Консервативної Партії. Він предбачає, що Ліберальна Партія надзвичайно скріпиться. Коли по виборах яка партія буде мати більшість в парляменті, то це у всякому разі не соціялістична партія.

Ліберальна Партія більше не буде кооперувати з Партією Праці й не стане допомагати їй прийти до влади. Зовнішню політику консервативного уряду він називає не лише глупою, але й божевільною.

ЗАТОНУЛА СУБМАРИНА.

ФРАНЦУСЬКУ СУБМАРИНУ ЗАТОПИВ ГРЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ. З НЕЮ ЗАГИНУЛО 43 МОРЯКІВ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Нарешті стало відомо, що французька субмарина, яка згубилася в подорожі з Шербурґу до Бізерти, затоплена біля Портуґалії грецьким вантажним кораблем.

На ній згинуло 40 матросів та 3 офіцири. На приказ морського міністерства французька ескадра торпедовців обслідує місце затоплення субмарини, вказане капітаном грецького корабля.

СТРАШНА МАСАКРА В КИТАЮ.

ЗМАСАКРОВАНО 200,000 КИТАЙЦІВ. ПОВСТАННЯ РОЗПОЧАЛОСЯ ПІСЛЯ ТОГО, ЯК ПОВІШЕНО 8 ДЕЛЕҐАТІВ МАГОМЕДАНІВ ДО УРЯДУ.

ПЕКІН, 12. жовтня. — Заворушення в китайській провінції Кансу почалося вісім місяців тому після того, як були страчені делеґати від магомедан, що просили знести нові податки.

Провінціональний уряд тепер повідомляє, що лад вже установлений, а за час повстання змасакровано 200,000 мешканців провінції.

ЗЕМЛЕТРУС У ГРЕЦІЇ.

УРЯДОВЕЦЬ МІНІСТЕРСТВА ДОБРОБУТУ ВБИТИЙ ЦЕГЛОЮ. НАСЕЛЕННЯ В ПАНІЦІ.

АТЕНИ, 12. жовтня. — Місто Коринт потерпіло від землетрусу. Сильний землетрус викликав велику паніку серед населення, яке в страху залишило свої доми, чекаючи їх обвалів. Один урядовець міністерства добробуту вбитий цеглою підчас сильних потрясень землі.

Землетрус роспочався ранком періодичними потрясеннями землі, що тривали до пополудня.

ІНДУСИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ АНГЛІЙСЬКОЇ КОМІСІЇ.

ВИВІСИЛИ ЧОРНІ ПРАПОРИ НА ЗНАК ПРОТЕСТУ. ДЕМОНСТРУЮТЬ З ВИГУКАМИ: „СИМОН, ПОВЕРТАЙСЯ НАЗАД"!

ПУНА, Британська Індія, 12. жовтня. — Сюди приїхала англійська комісія на чолі з Симоном, що має обслідувати умови, при яких можна завести в Індіях самоврядування. Комісія стрінула рішучий протест з боку Індусів, а спеціяльно студентів.

Скрізь по містах уряджуються походи протесту з чорними прапорами. Протестанти стрічають комісію вигуками протестів та криками: „Симон, повертай назад"! Індуси протестують тому, що до комісії не покликано їх представників.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

В ОБОРОНІ СВОБОДИ

Ми бачимо, що з сторінок американської преси не сходить одна важна справа. Це релігійна нетерпимість. Багато впливових громадянських діячів видвигає раз-у-раз того боляка в пресі чи в своїх промовах. Можна сказати, що ця справа стоїть сегодня в Америці ледви чи не на першім місці. І то тому, що всі відчувають, що вона готова заважити при слідуючих виборах. Бо ще ніколи не було такого зацікавлення виборами як тепер. Ще ніколи реґістрація виборців не була такою великою як тепер. Ще ніколи церковні проповідальниці не були втягнені в виборчу кампанію до цеї міри як тепер.

Суспільні діячі добачують ту велику небезпеку, яка загрожує Америці з того боку, коли релігійні табори схочуть відбивати свое пятно на політичнім життю краю; коли люде замісць питати, які людина мае моральні та духові кваліфікації, будуть питати, якої вона віри і коли та віра буде заважувати на вартости одиниці, як суспільного діяча. Все те передбачила американська конституція і вона виразно заявляється за повною свободою у питаннях віри. І віра не повинна бути мірилом у назначуванню людини на державні уряди. Саме релігійній терпимости завдячуе Америка у великій мірі свій розквіт, бо великий континґент переселенців з Европи рекрутувався якраз з тих, що покидали Европу задля її релійної нетерпимости.

Це не така важна річ, хто саме вийде президентом: Гувер чи Смит. Але необчислимі погані наслідки релігійної нетерпимости моглиб заважити на дальшім розвою Америки. Тому саме всі відвічальні чинники взялися тепер зі всеї сили за придущення релігійної боротьби, яка е злим духом теперішньої виборчої кампанії.

Ота боротьба здорово думаючих Американців з релігійною нетерпимістю повинна залишити свій слід і на Українцях. Як горожани цего краю ми повинні придивитися тій боротьбі з релігійним фанатизмом і де можна, там їй пособляти. Ми повинні брати собі з тої боротьби примір і застосувати її до нашого українського життя в Америці. Бо і в нас ведеться церковно-народна боротьба. І ми маемо від літ до діла з релігійним фанатизмом, що роздвоюе наш нарід. І ми бачимо, як в нас церковні проповідальниці вживаються до політичних цілей, пропаґують монархізм і виклинають людей за те, що не хочуть допустити, щоби наша церква не була вжита на поневолення нашого народу.

Правда, е в нас „поступові" люди, що проливають слези над тою боротьбою, що кажуть залишити церкву в спокою, що висмівають ту боротьбу. Але е в нас і такі, що не легковажать собі впливів церкви, що розуміють, що це значить віддати нарід під провід релігійних фанатиків. І тому ведуть вони боротьбу з тим фанатизмом так, як її веде розумний нарід американський.

ГОТУЙМОСЯ ГІДНО СВЯТКУВАТИ ВЕЛИКУ РІЧНИЦЮ

Надходить десята річниця найбільшої історичної події з історії Галицької України останніх пів тисячки років. Надходить **десятиріччя незабутнього дня першого листопада 1918 року.**

В цей пропамятний день Галицька Україна поклала міцний ґранітний камінь під будову Української Держави. Цей день стався зворотним в історії не лише Галицької землі, але й в історії всього українського народу. Хоч нам і не пощастило збудувати своеї держави в той час визвольної боротьби, зате учасники тих великих подій за волю збудували міцні фундаменти, на яких цілком певно повстане українська держава.

Десять років тому в престольнім місті Львові Українські Стрільці вмурували в історію будови українського народу угольний камінь, який вони окропили власною кровю та освятили подвигом своеї боротьби за волю рідного народу. Ніхто й ніщо вже того каменя звідти не викопае. Він буде там стояти так довго, як довго буде існувати український нарід.

Всі народи, починаючи від дикунів, а кінчаючи найбільше культурними та цивілізованими, мають свої національні свята. Одним з таких національних свят українського народу е **день 1-го листопада. Особливо в цей рік, в річницю десятиліття, Українці будуть урочисто його святкувати.**

Ми знаемо, що на наших рідних землях наші брати не зможуть так урочисто святкувати, як вони хотілиб, бо жорстокі окупанти не допустять до того. Але ми знаемо, що святкувати той день будуть і там усі, в кого теплиться хоч крихітка національні душі. Коли вони не зможуть святкувати урочисто й гучно, то будуть святкувати тихо, молитовно, побожно схиливши свої голови перед памятю тих героїв, що віддали себе в жертву батьківщини. Свято їх буде не святом слова, а святом душі, святом серця.

Ми, американські Українці, маемо можливість святкувати цей день так урочисто й гучно, як лише самі захочемо. Ми знаемо, що подекуди відсвяткуемо його з відповідною йому урочистістю й піднесенням. **Але чи те святкування буде святом нашого серця й нашої душі?** Чи відчуемо ми своїм серцем та чи зрозуміемо своїм розумом, що поза урочистими зовнішніми формами нашого святкування на кождім з нас лежить ще реальний обовязок прийти з матеріяльною допомогою нашому рідному краєви? **Ми повинні памятати, що в нашім рідним краю терплять невимовні страждання жертви визвольної боротьби.** А їх там безконечно багато й безмірно тяжкі їх страждання.

Передовсім найбільше терплять ті лицарі, що стратили свое здоровя у святій визвольній боротьбі й тепер стали на віки каліками, Вони назавжди позбавлені радощів щасливого, фізичного здорового життя. Покалічені й розбиті фізично і пригнічені морально, що ворог панує на тих землях, які вони окропили своею кровю, будуть вони святкувати десяту річницю свого геройського подвигу.

Втіхою й нагородою для них буде те, коли вони побачать, що український нарід оцінив їх подвиг, що український нарід зрозумів їх самопосвяту й **що ідеї їхньої боротьби були і е ідеями всього українського народу.**

Це можемо ми показати їм не словами, не лише тим, що улаштовуемо гучні концерти, послухаемо палких промов і може трохи поплачемо та по охаемо, **але реальною допомогою страждучим героям.** Кожда урочистість, кожне величаве свято скріплюе свое значіння тоді, коли з того повстають реальні діла.

Памятаймо, що наші інваліди потребують допомоги. І в десятиліття їх великого подвигу ми обовязані ту допомогу їм дати, щоби не бути лукавими фарисеями, в яких розходяться діла зі словами.

„Обеднання" призначуе від літ місяць листопад на збірки на допомогу інвалідам. Тому нехай не буде ні одного свідомого Українця-іміґранта, який в десятилітні роковини найбільшого подвигу синів Галицької Землі не зложив би своеї жертви. Тим більше, що за ті жертви хочемо збудувати у Львові Дім Українських Інвалідів, як віковий памятник жертвенности американських Українців. Треба вірити, що американські Українці відгукнуться на призив крови й страждань героїв свого народу.

Цього вимагае від нас не лише наша національна честь; це обовязок загальнолюдського милосердя і совісти культурної та цивілізованої людини.

ҐЕОЛЬОҐІЧНА ПРАЦЯ НА УКРАЇНІ.

Науково-дослідчий Ґеольоґічний Інститут, що його перетворено з колишньої н.-д. катедри, нині вже мае окреме приміщення, де устатковано лябораторії — петроґрафічну, хемічну, мікропалеонтольоґічну, а також майстерню шліфів.

З перенесенням інституту в нове приміщення він дістав змогу краще налагодити свою працю. Досі в інституті закінчили аспірантуру й закінчили свої дипльомні праці три особи. Крім них в інституті залишилося 9 аспірантів. Цього року Інститут мае три вільні вакансії. З 25-го вересня до 1-го жовтня відбуватимуться кольоквіюми для заміщення цих вакансій.

Усі співробітники Ґеольоґічного Інституту протягом цього літа провадять дослідчі ґеольоґічні праці в ріжних місцях України.

На кошти Інституту вже переведено досліди третичних пісковиків на Волині та в Зиновіївській окрузі.

Спільно з робітниками Укрґеолкому члени Ґеольоґічного Інституту та його аспіранти провадять широкі досліди й розвідки корисних копалин: цементових марґлібв у районі ст. Амвросіївка; ґрафіту в районі Кривого Рогу; фосфоритів на Поділлі; полевих скаленців на Волині. Крім того провадять досліди з свердловинами біля Черкас, а також досліджують родовища манґанових руд на Мелітопольщині й провадять розкопини дуже багатої третичної фавни ссавців біля с. Гребенники на Херсонщині (носороги, гіппаріони, слони то-що).

Ці розкопини е надзвичайно цікаві. Тут скупчено величезну силу кісток тварин, що, очевидно, загинули від якогось стихійного лиха. Для науки вони дають змогу скласти уявлення про цілий тваринний світ третичної доби. На цілий світ місце такої величезної кількости кісток третичної доби знайдено тільки біля Пекірмі в Греції.

СТАТИСТИКА РУМУНІЇ.

У 1913. році Румунія числила 7¼ міліона мешканців. Після війни збільшилося число населення на дальших 8.8 міл., а саме 2.8 міл. з Бесарабії, 820,000 з Буковини та 5 міл. 180,000 з Семигороду й Банату. Нинішня Romania Mare (Велика Румунія) мае отже около 17 міліонів горожан. З того 18 проц. живе по містах, а 82 проц. на селах. По національностям населення Румунії представляеться так: 73 проц. Румунів, 8.5 проц. Мадярів, 5 проц. Жидів, 4.3 проц. Німців, 3.3 проц. Росіян (читай: Українців), 1.5 проц. Болгарів, Турків і Татарів, 4.3 проц инших.

Б. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(24)

— Може сотник Хмельницький?

— А хтож би, як не він.

Конецпольскі зареготав.

— Я, правда, не маю часу на пусті балачки, — гетьман промовив по хвили, — але я цікавий, яким ти способом зайшов від Стамбула до Суботова; від султана, котрий скинув хана, аж до козацького сотника Хмельницького.

— Я не маю доказів, що се зробив Хмельницький...

— Вже крутиш!

— Вислухайте ласкаво. Коли на весну Хмельницький щез був відси, ніхто не знав, куди він повіявся. До Суботова приїхав в товаристві двох Запорожців, котрі зараз назад вернули на Запороже.

— Він туди їздив на мій приказ. Я не хотів, щоби хто-небудь знав про се.

— Отже маю його! — Чаплінські крикнув радісно. — Вже його маю. Як він тоді справді їздив на Запороже, то він і в Криму був. Або він сам, або його посли. Мої звідуни донесли мені, що якісь два Українці, будьто би міщани-купці поїхали на Перекоп. Назад вернув насамперед один з них, по кількох днях другий, але в більшім товаристві.

— Де доказ, що один з них був Хмельницький?

— Се було між його виїздом на Запороже і поворотом з Запорожа. Рівночасно з ним щез його шурин Сомко. Виходить, поїхали оба. Сомко вернув скорше, Хмельницький пізніше.

Конецпольскі призадумався і замітив:

— Се цікаве і се треба затямити собі. Але воно ще не доказ. Треба би ще дещо такого зібрати і нанизати на одну нитку.

— Маю ще дещо. В Бахчисараю загально балакають, таку вість привіз один купець, що нині відтам приїхав. Отже балакають, що Махметови підставив ноги і поміг Іслям-Ґераеви якийсь козацький аґент, що до Стамбула привіз докази злодійств кафинського Іслям-паші. Одні кажуть, що якийсь Запорожець, инші, що якийсь чернець. Якийсь чернець був тут у попа, бачився з Хмельницьким і щез.

— І я балакав з одним чернцем, про котрого не знаю, де він тепер. З того ще не виходить, що я звалив Махмета і ханом зробив Ісляма. Чи ще маеш які докази?

— Більше не маю, але буду мати. Буду мати докази і свідка, але ще не зараз, бо ті докази треба від свідка видобути підступом.

Чаплінські мав на думці Олену, від котрої надіявся видобути правду.

— То прийди ще раз, як ті докази і того свідка вже будеш мати. Тільки з ніякими сплетнями більше не приходи мені!

Чаплінські відійшов, полишаючи гетьмана не лиш дуже стурбованого, але й затривоженого. І він вже не сумнівався, що між козаками е якісь заговірники, котрі накладають з Татарами. Щоби то був Хмельницький, він ніяк не міг повірити, хоч „на світі всьо можливе". Покищо рішився розпустити мж козаками і в Криму своїх власних шпіонів і впливати на панів, щоби козаків не доводили до розпуки відбираннем земель та накладаннем данин і повинностий, які тяжіли на тих хлопах, котрі не були обовязані до военної служби. Більше власними силами не міг зробити.

За час цілої зими Чаплінські тільки раз був у Хмельницького. Але що тоді в Суботові було богато гостий, Олена була так занята, або нарочно вминала його, що підстароста не мав нагоди побалакати з нею. Тільки пару її веселих поглядів допевнили його, що вона на него не гніваеться. Хмельницький нічим не показував, що мае на него який підзор. Отже Чаплінські подумав собі, що найліпше буде терпеливо дожидати літа, бо тоді лекше буде о нагоду. В літі гості не товпляться в двох-трох комнатах. Розлазяться по цілім хуторі, по садку. Тоді не тяжко буде зійтися з нею і побалакати в чотири очи. В літі також сотник частіше покидае Суботів, деколи на пару днів.

Прийшла весна, прийшло літо, але Чаплінському й тепер не щастило. Був нераз в Суботові, але ніколи не міг з Оленою побалакати свобідно. Коли на хвилю найшовся біля неї самої, то ледви зачав розмову, надбігала до неї то Катря з якимсь ділом, то Оленка. На добавок тепер вже й Юрка треба було берегтися. Він уже зачинав балакати. Готов затямити яке небезпечне слово і повторити його перед батьком. Також небезпечно було поцілувати при нім Олену. Розказавби другим. Чаплінські став знов нетерпеливитися і промишляти, як би то з нею зійтися на основну і остоточну балачку. Хоч думав і передумував так, засипляв все десь аж над раном, не годен був вигадати нічого такого, що далоби йому привід вступити до Хмельницького, хоч би тоді, коли самого ґазди нема дома. А як би й зайшов в такий час, то ще не знавби, як від Олени відсунути всю ту челядь, котра її окружала.

— Як би я був військовий старшина, то мавби до сотника неодно нагле службове діло. Я бувби у него що днини. Як би він був арендарем землі староства, то я їздив би до него по чинші, данини, тощо... Коби ясновельможний хотів послухати мене! Нехай би вже Суботів лишив йому, але коби бодай казав платити собі чинші, давати яку частину приходів... Я з Оленою вже давно добив би торгу. Як ясновельможний приїде, то зроблю йому таке предложенне.

Але гетьман не приїздив, бо мав велику роботу у себе дома. При кінци літа до Варшави приїхав з Венеції посол Теполье, щоби короля підмовити до війни з Турками. За порадою гетьмана король обставав, щоби війну з бусурменським світом зачинати від війни з кримськими Татарами. Щоби Венецію переконати, що Польща мусить звернути першу увагу в сторону Криму, бо самі Татари зачнуть війну, король здержав виплату гарачу кримському ханови. Король і Теполье не погодились і посол вернув з нічим до Венеції.

Конецпольскі, котрий в часі свого побуту на Україні богато балакав з прихильними королівським плянам козацькими старшинами і по повороті з України працював над пляном війни, поїхав до Варшави. Предложив королеви свій плян. Насамперед радив зробити диверсію на Турка, випускаючи козаків на море. Король, котрий хотів зачинати від слабшого Татарина, згодився на предложенне Конецпольского, однак під одною умовою: Турок не сміе знати, що сей наскок вийшов з Польщі, або взагалі від когось, що е в службі польської корони.

— Се легко зробити, — Конецпольскі пояснив. — Між нашими козаками велике розярення. Легко буде викликати перехід більшої їх сили поза межі польської влади, себто на Запороже. Там вони будуть нічиї своевільники і за їх наскоки Польща не може відповідати.

— Але чи підуть? — король спитав.

— Як дістануть гроші на будову чайок і на инші кошти, як їх здуримо якою обіцянкою поширення їх привілеїв, то підуть. Без того ліпше не зачинати.

— Ой, ті нещасні привілеї! — король зітхнув. Я вже не раз обіцював їм, і не помагае. Не вірять. Жадають чорне на білім, з всякими підписами і печатками.

— Треба дати чорне на білім. Треба дати їм якусь грамоту.

— Канцлер не припечатае. Буде боятися, щоби за се сойм не змив йому голови.

— Дати грамоту з приватною королівською печаттю.

— А як потому сойм не позволить мені виконати мого, грамотою даного приречення? А в прочім, чи в соймі не буде бурі за те, що я важився дати на таке мою приватну печать? Замісць канцлерови, шляхта змие голову... мені, королеви!

Конецпольскі думав, думав, усміхнувся і промовив:

— Не нам журитися тим, чи обіцянки, обняті грамотою, будуть виконані і чи взагалі вони можливі до виконання. Тим нехай журяться козаки. Для нас досить буде того, як козаки, здурені, що якісь привілеї прийдуть, ззатакують Турка.

— Але на тім одним атаку не кінець. Козаки будуть нам потрібні і на пізніше. Здурені раз, не схочуть...

— Здуримо їх ще раз якоюсь штудернішою штучкою.

— Шляхта всеж таки наробить крику. Гроший на війну не дасть, зірве сойм.

— Грамоту дістануть ковалки. Шляхта нічого про се не буде знати.

— Козаки самі розголосять.

— Нехай розголошують, коби тільки нікому не показали ориґіналу. Шляхта не буде вірити. Як би й счинився крик, то ми спитаемо: „Де докази? Покажіть грамоту!"

— Се немислиме. Як дам козакам грамоту, то хиба тільки на те, щоби вони показали її бодай всій своїй старшині. Старшина розголосить в козачій масі, що така грамота е, бо бачила її на власні очи.

— Зробимо так. Позвемо до себе пару старшин. Між ними тільки одного, до котрого і ми маемо довіре і котрому козаки вірять.

— То хиба сотника Хмельницького.

— Окрім него покличемо перед королівський маестат двох-трох, про котрих знаемо, що будуть держати язик за зубами на оба боки. Ні нашій шляхті, ні козакам не скажуть нічого. Грамоту покажемо всім членам депутації, але в переховання дамо такому, котрий сховае її у себе і нікому не покаже. Вистане, коли Хмельницький буде бачити грамоту і буде знати, що вона справді е. Він вже сам скаже про неї, кому треба буде. На случай, якби через ту грамоту нам грозили які клопоти, тоді той, у котрого вона буде, спалить її, або нам зверне.

(Кінець буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВЯЩЕНИК — ЧИ РАБ?

(Дальше).

Рабство, в яке стараються деякі єпископи запрягти своїх священиків, стає для людини свідомої своїх людських прав прямо невиносимим. Доказом такого насильства над людською душею і її правами хай буде ще свіжа в нашій памяти історія з заложенням священичого товариства. Навіть воно було сіллю в оці еп. Богачевського і він його знищив. Щож такого злого було в тім, що гурток священиків хотів зорганізуватися для несення помочи знаходячихся в потребі своїх собратів та що розіслав по священиках заклик на зїзд для заложення такого товариства? Щож злого могло бути в тім, що священики хотіли порадитися, як здержати упадок своєї церкви? Нікому з священиків ані в гадці не було, щоби ломити віру, щоби підносити якийсь бунт, або валити авторитет єпископа між народом. До того авторитет був і так вже сильно захитаний самим таки єпископом. Вже тоді много народу покинуло з тої причини свою віру, кілька церков зовсім пропало, а в многих число вірних через масове відступство дуже зменшилося. Єпископські ґазети вперто мовчали про ті невідрадні обставини, в яких знайшлася церква під управою еп. Богачевського. Політика єпископа була одна: завести в церкві над священством і народом абсолютну самовласть. Щож має се обходити раба, що діється в церкві? В той спосіб розуміє єпископ-автократ свої обовязки і веде далі українську церкву і нарід у пропасть. Порозсилано по всіх священиках строгі заказн, щоби ніхто не посмів їхати на жаден зїзд, бо його скликують бунтівники, котрі не мають єпископського благословенства. Радуйся і будь задоволений, рабе, що з моєї ласки сидиш на парохії та їси кусень оплаканого хліба. Зїзд одначе мимо орудуючого заказу таки відбувся, хоть число присутних священиків було невелике, бо більша їх часть ради рабського страху відказалася приїхати. Був відтак другий зїзд, котрий також еп. Богачевський старався ударемнити, а коли бачив, що нічого не помагає і товариство священиче зростає, поспішно виїхав до Риму, щоби привезти батіг на непокірних і утвердити) рабство, щоби священик не міг навіть думати про здобуття хочби найменшого права для себе і народу в церкві. „Divide et impera” — поділи і пануй, — ось принцип, якого держалися всі деспоти і який старається ввести в життє теперішний єпископ української гр.-кат. церкви. Не думаю, що це йому вдасться, але буде се залежати від витревалости народа і від того, чи українське гр.-кат. священство відчує грозячу йому небезпеку завернення його до повного рабства і схоче постояти в обороні своїх священичих та людських прав. Є надія, що священство не подасть себе в неволю так легко. До тої надії дає мені право ся обставина, що в часі підписування соромної заяви з Риму майже всі свято запевняли: **„Вимушено на нас підпис ганебний, але се не перешкодить нашій дальшій боротьбі. Боротьба народа піде дальше і ми, дасть Бог, змиємо ще ту гидку пляму, яку насильно мусіли ми на себе приняти”.** Кождий Українець щиро собі бажає, щоби той час прийшов як найскорше, щоби священство разом з народом подало собі руки до щасливого покінчення довготревалої боротьби і до заведення якогось ладу в церкві, а ладу такого, котрий був би опертий не на рабстві і неволі, але на пошанованню свободи і прав людських, як священика так і вірних. Вже навіть у римо-католицькій церкві богато вірних не може знести тої тиранії, яку голови церкви розвели над людською совістю, і тому булоби пожалування гідним, якби український нарід і священство занедбали таку корисну тепер хвилю до здобуття належних їм прав у своїй рідній церкві.

Є ще инші причини, котрі роблять священика рабом, вяжуть його руки, замикають уста, не дають свобідно віддатися праці для церкви і свого народу. Я згадаю лише про дві такі причини, задля котрих він і в теперішну хвилю так уперто мовчить, що дійсно приходиться подивляти його стоїцизм, нерви і терпеливість. Сею другою причиною його позірної байдужности до всего, що діється довкола него є **непевність свого хліба і страх перед його утратою.** В моїх зносинах і життю з українським священством я зауважав, що той страх перед утратою посади і хліба є такий великий у кождого священика, що шкода промовляти до його розуму, представляти йому обовязок товариської солідарности, апелювати до патріотичного чувства, вказувати на занепад церкви і потребу її ратовання. Матеріяльна залежність від многих чинників і обставин та брак взаїмного довіря виробили у священика підозрінне, що всьо сприсяглося, щоби позбавити його парохії і хліба. І тому він терпить усякі кривди в великим запертем, уникає кождого й найпевнішого виступу в якійнебудь церковній або народній справі, щоби собі нікого не наразити. Я нераз відносився до своїх братів священиків з тим, щоби вступали до товариства. Всі вони здвигали раменами і не відповідали нічого, або казали: „Чи ти знаєш, що в товаристві є такі, котрим розходиться лише о то, щоби дісталися на добру парафію?”—Можу одначе сказати, що не всі священики матеріялісти й еґоїсти, якби це могло декому видаватися. Більшість з них се люди ідейні, люблять свій нарід, хочуть для него добра і роблять що можуть, для його піднесення. Тяжкі однак обставини, серед котрих приходиться їм працювати, духове рабство, в котре вони закуті, затроюють їх життє, не дають їм обеднатись і всі сили свої віддати праці для свого народу. Страх перед утратою хліба був тим чинником, котрих усіх членів товариства змусив до підписання ганебної заяви. Страх перед утратою хліба розбив священство на дрібні атоми, страх той і недовіре взаїмне не дає їм ніколи зійтися, страх той замикає їм очи на той розклад, який довершується в їх церкві. Один з ініціяторів товариства і той, котрий виготовляв всі ті поклики до народу на конґрес, довший час заявляв, що не підпише заяви. Пізнійше страха ради не лише що підписав (се ще не було би таке страшне), але попирає тепер в „Америці” те, проти чого сам виступав. Инший, вже старий патріот, на запитанне: „Чому ви підписали протест проти єпископа до Риму, коли тепер кажете, що ви такий великий католик?” — відповів: „Я зблудив. Чи хочете, щоби я з своеї парохії пішов на яку нужду?” Є многі другі отці, котрі на парохіях сидять, від часу до часу пішлють анонімну (Боже борони, щоби дехто про них не довідався) допись до „Свободи” і виганьблять других за грусівство, а самі ховаються за пліт, або єпископа не узнають, нічого не платять, на зїзд не приїздять, так, що здається неначеби бажали собі, щоби теперішне безголове продовжалося в безконечність. Чи їм добре з тим станом, чи може не видять виходу з него, Бог їх знає. Досить, що позакладали руки й ні руш, щоби витягнути віз з болота котрий самі в болото запхали. А нарід, як нарід: недобрий єпископ, то ми без него обійдемося. Так собі каже і пристосовується до сего. Священик однак повинен инакше на сю справу задивлятися. Повинен знати, що коли такий застій довше потреває, нарід відпаде від віри. Треба священикам зрозуміти, що таке безголове серед віруючого українського народу, як воно є тепер, не ворожить нічого доброго. Тому треба зїхатися, скликати нарід на конґрес і ту боротьбу закінчити для задоволення загалу і запровадження якогось ладу. Коли священик має з успіхом працювати для свого народу, він мусить мати певне якесь забезпечення, що не буде неправно позбавлений своеї парохії і лишений без кусника хліба, та що не буде мстивим єпископом викинений на голодівку. Так як справа тепер стоїть, то священик є між молотом і ковалом, між народом і єпископом. Як має спокій з народом, то боїться, що його єпископ перенесе. Як тримає з єпископом, то нарід його гонить. Єпископ дає собі легко раду з народом, де має право. Коли якийнебудь противник священика з його парохії прийде до єпископа зі скаргою, тоді єпископ щоі раду подасть, як мають поступити з таким священиком, коли той священик невигідний. В наслідок довгої боротьби богато парохій підупало до того степеня, що годі там священикови удержатися. Від скорого й успішного закінчення боротьби залежить захованне тих парохій від цілковитої заглади. Священик, як і кождий инший робітник народний, повинен і на найменшій парохії мати принайменше таку винагороду за свій труд, щоби міг жити. Нарід повинен знати оцінити працю доброго священика і не кривдити його. Всі ті, порушені мною справи, повинні бути обговорені як слід на синоді духовнім і конґресі. Миру у церкві і в народі не дасться запровадити якимись пів-средствами або замиканнем очий на дійсний стан річи або товореннем, що все є в порядку. Мир такий може наступити лише тоді, коли відкриється всі рани на тілі церкви і народа і на них знайдеться відповідний лік, а се може статися лише спільними силами єпископа, священства і народу на синоді і конґресі.

(Кінець буде).

о. П. Середа.

ПАРК АНДЕРЗЕНА.

З нагоди 50-літніх роковин смерти славного данського письменника Г. Х. Андерзена у Копенгазі ухвалили оснувати парк його імени. Кошти уладження того парку обчислили на міліон корон. Половину фондів зужиють на різьби, що зображатимуть визначні постаті з казок Андерзена. Парк зачати мають уладжувати 1930. року, отже в 125 літ з дня народин поета, а скінчать до пяти літ.

НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ.

—о—

Місяць вересень — місяць українського студента. Рік річно в цьому місяці Тов. Прихильників Освіти у Львові уряджує збірку в цілому краю на Допомоговий Фонд студентства. Українське студентство — молодь недержавної нації і тому не має опіки та помочі ні звідки. Що більше, коли Тов. Прихильників Освіти хоче перевести збірку на Допомоговий Фонд студентства серед власного громадянства, йому забороняють це воєвідські уряди, так як це цього року заборонили збірку воєвідства волинське і станиславівське, мовляв, не можна збирати жертв для студентства, бо українське студентство політично неблагонадійне та не заслугує на поміч.

Поміч українському студентству може й мусить дати тільки українське громадянство і тому рівночасно з покликом до громадянства в краю надсилати свої жертви на Допомоговий Фонд студентства Товариство Прихильників Освіти у Львові кличе усіх свідомих українських громадян, товариства та установи нашої заморської іміґрації уряджувати збірки в часі „Місяця Студента” серед українського громадянства в Злучених Державах, в Канаді та инших землях Америки. Студентська молодь в краю не може понести ніяких втрат через заборону збірки і сподіється, що як в усіх важких хвилях українського студенства українська іміґрація все спішила йому з видатною помічю, так і сьогодні вона допоможе своїми жертвами та збірками створити великий Допомоговий Фонд для студентства, який дозволить йому не звертатися ніколи за посторонньою помічю, а тільки у власного громадянства мати моральну та матеріяльну допомогу для продовження студій.

Докладнійше про працю і завдання Товариства подають окремо звіти. Хто цікавий, просимо звертатися за ними до Тов. Прихильників Освіти, Львів, Супінського 21., і туди або на його конто в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові просимо надсилати всі жертви та збірки.

ЗА ВИДІЛ ТОВАРИСТВА:

Володимир Децикевич, вр., голова; **Любомир Макарушка**, вр., скарбник; **Богдан Кравців**, вр., секретар.

МАРОКАНСЬКІ ПРИПОВІДКИ.

Не бійся реву льва, гадина не ревить, а вкусить тебе. — Хто хоче стріляти золотими стрілами, хай насамперед постарається про срібного лука. — Не сій ніколи цього, що не хочеш збирати. — Кому Бог захотів дати корону, тому чорт предкладає мир. — То не важне, скільки ти маєш ворогів, лише те, скільки ти вважаєш ворогами. — Коли Бог не дав тобі благородних дактилів, то подумай собі бодай, що є дикі дактилі. — Коли ти молоток, то не можеш приятелювати з лушпиною горіхів. — Заки Бог дасть кому загинути, зішле ще йому ціле море брехонь. — Оливне дерево не родить іще в додатку збанка. — Коли хто виговорює на дактилеву пальму, то знак, що він не засадив іще ніодної. — Доти не сердимося на горби верблюда, доки ідемо на них.

Др. Волод. **Клодницький.**

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДУМКИ

(Передрук заборонений).

(22)

(Продовження).

Дійшовши до цього щебля розвою, людина поволі зачинає вирікатися свойого еґоїзму. Вона стає лагідною й уступчивою. Вона додержує договори. Мимо всего людина зі своїми еґоїстичними тенденціями не моглаб, чи не хотілаб додержувати правових норм, виринаючих із договору, і тому мусить повстати якась сила, якаб приневолювала людину повинуватися „законам природи”. Це може здійснитися лише в державі. Передтим, в бездержавному стані, люди мали лише переконання і зрозуміння, що договір згоди й уступчивість є раціональні, значиться, закони природи лише „морально” зобовязували. В державі натомісць люди мусять, обовязково мусять, бути добрі, згідливі і не надто еґоїстично настроєні, бо держава їх до того приневолить.

По думці Гобса повстає держава в такий спосіб (в первісних, найдавніших часах) Люди сходяться разом і заключують зі собою договір, на підставі якого **зобовязуються лише те робити, що їм державна влада прикаже. Намічений володар договору з людьми не заключає,** — бо договір повстає в добровільний спосіб на користь третого контрагента, себто майбутнього володаря. (В тексті Гобса це місце звучить: **„pactum in favorem tertii”** („пакт в користь третого”).

Громадяне, заключуючи наведений пакт **між собою,** взаїмно прирікають собі, що будуть „того третого”, себто монарха, слухати. Підкреслити ще раз мусимо, що **намічений монарх до цеї пори стоїть осторонь і він ніякого договору з ніким не робить.**

Перебираючи керму в свої руки, монарх не має ніяких зобовязань супроти собі підданих. Монарх має сам всю владу і всі привілеї закона самозбереження (себто первісні права людини!). Тут пригадаймо собі, що первісне право людини було — право на всьо майно, себто право на всі плоди природи і на життя. Простими словами говорячи, монарх, на думку Гобса, має повне право на всі очі, на весь мід і на всю рибу після відпливу моря!

Договір людий у користь монарха називає Гобс підданчим пактом **(„pactum subjectionis”).**

Ця Гобсова льоґіка і ці його виводи спрямовані проти революціонерів кромвелівців. Ними Гобс намагається доказати, що Анґлійці не мали права ані детронізувати, ані казнити, себто карати смертю анґлійського короля. Своїми „доказами” Гобс намагався боронити абсолютизм і привернення монархії в Анґлії, яка, як відомо, була відновлена 1660 р.

Гобс розріжняє два роди повстання держав. Перший спосіб, щойно обговорений, називає Гобс **„origo ex instituto”** (на підставі договору в користь третого). Другий спосіб повстання держави є іменно через завойовання (origo naturalis — природне повстання держави, на підставі права на все).

Вслід за цим Гобс являється горячим речником суверенітету монарха. (Гобс є завзятійшим монархістом ніж Бодінус). Суверен Гобса є це джерело всіх законів, яким піддані мусять повинуватися. Льоґічно Гобс доказує і обороняє те, що істнує лише державне, позитивне право.

Міждержавного права Гобс взагалі не признає! Він каже, що всі держави поміж собою переповнені такими самими еґоїстичними почуваннями як первісні люде (право на всі продукти природи, право на самозбереження, право не оглядатися на чужі інтереси, але еґоїстично стреміти до самозбереження).

На цьому пункті Гобс має цілковиту рацію, бо і сьогодня є чимало вчених, які не признають ніякого міжнародного права, ніякої ліґи націй і стійности міждержавних мирових пактів. Міжнародне право противиться суверенности держав чи народів. Це доказують Dr. Kelsen і Dr. Hold професори віденського університету.

Щодо форм державних то Гобс не признає ніяких мішаних форм держави, бо суверенітет не може бути роздріблений.

Держава Гобса, зглядно її монарх є до тої міри всевладний, що він має право кожну ділянку людського життя упорядковувати. Держава має право кожної хвилі забрати підданому навіть його приватне майно, бо, як сказано вгорі, в договорі поміж собою і в **„пакті підчинення себе державі”** піддані зобовязалися все те робити, що монарх накаже і вдоволятися тим, що держава їм із своєї всемогучої руки дасть у користування.

Щодо свободи слова, зборів і преси, то Гобс є рівнож дуже безпощадний. Суверен має дбати про удержання мира і вслід за тим він має право забороняти всі думки і навчання, які змагалиби до заколочення мира, або підкопування держави.

Рівнож і в церковних справах держава має право інґеренції (втручування). Власть церковна мусить бути підчинена володареви держави.

Щодо наведених висше компетенцій в справі свободи слова, зборів, друку-преси та віроісповідання, то ми бачимо на протязі цілої історії, що ретроґрадні правительства пописуються забороною преси, конфіскатою поступових видань і т. п. Бувший цар російський в справах церковних пішов так далеко, що навіть проголосив себе головою церковного синоду.

Гобс розумів, що його виводи Анґлійці будуть критикувати і тому він заздалегідь обороняє свої виводи пишучи, що мимо того, що його монарх є неограниченим і невідподідаючим перед законом, то він своєї влади не буде надуживати. Монарх завсіди буде руководитися етикою і розумом. Коли би монарх і схибив в дечому, то це статись може не тому, що він є всевладним, але хіба тому, що він як людина може бути слабим і недосконалим, як кожний чоловік.

Це булиби головнійші ідеї Гобсового державознавства, які, як сказано, причинилися до повстання чималої політичної літератури — за Гобсом і проти нього.

Іван Мілтон 1608—1674

Обговорені висше твори Томи Гобса викликали поважний літературний рух в Анґлії. До противників Гобса належить І. Мілтон. У нього є два політичні твори: 1) **„Areopagitica”** та 2) **„Defensio pro populo Anglicano”.**

В першому творі поборює Мілтон погляди Гобса відносно свободи совісти, себто справ реліґійних, свободи зборів, друку і преси. На думку Мілтона, ніхто не має ніякого права ограничати нічиї реліґійні почування, бо реліґійних почувань не вільно ані критикувати, ані ограничати, ані під ніякі закони ставляти. Те саме відноситься до свободи зборів, друку і преси. Мілтон, будучи свідком революції, доказує, що в часах революції спеціяльно є потрібна свобода преси. Він розуміє добре, що в огні революції виковується нове життя народу і тому кожний відрух народа повинен бути свобідно обговорений.

(Дальше буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за вересень 1928 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	361.04	112.	164.34
2.	175.69	113.	82.25
3.	70.92	114.	54.44
4.	84.96	115.	19.58
5.	78.25	116.	65.23
6.	30.98	117.	72.43
7.	397.42	118.	67.81
8.	177.16	119.	30.72
9.	127.80	120.	139.33
10.	179.81	121.	87.63
11.	7.93	122.	47.63
12.	108.31	123.	105.59
13.	40.56	124.	80.70
14.	67.63	125.	16.85
15.	44.85	126.	68.84
16.	40.52	127.	99.97
17.	26.53	128.	55.71
18.	109.11	129.	32.19
19.	9.19	130.	203.73
20.	156.12	131.	31.71
21.	54.32	132.	122.42
22.	87.12	133.	153.04
23.	29.49	134.	41.50
24.	109.99	135.	106.77
25.	43.32	136.	153.83
26.	32.67	137.	148.44
27.	51.07	138.	46.28
28.	173.60	139.	64.00
29.	164.08	140.	45.69
30.	71.51	141.	21.50
31.	119.33	142.	113.36
32.	35.62	143.	22.09
33.	68.90	144.	52.21
34.	100.88	145.	45.36
35.	16.22	146.	97.22
36.	76.10	147.	367.35
37.	67.65	148.	12.46
38.	227.60	149.	79.02
39.	111.25	150.	20.09
40.	29.05	151.	76.99
41.	36.32	152.	78.79
42.	106.66	153.	18.53
43.	61.59	154.	40.07
44.	151.54	155.	306.41
45.	175.31	156.	93.42
46.	38.62	157.	45.91
47.	23.91	158.	114.96
48.	39.66	159.	66.06
49.	15.86	160.	73.73
50.	34.40	161.	111.65
51.	51.21	162.	55.53
52.	38.35	163.	92.40
53.	48.28	164.	84.85
54.	20.05	165.	94.37
55.	50.23	166.	16.02
56.	92.05	167.	41.11
57.	101.59	168.	142.82
58.	92.55	169.	40.98
59.	139.94	170.	167.62
60.	16.43	171.	40.37
61.	55.72	172.	28.91
62.	69.22	174.	30.34
63.	245.11	175.	96.80
64.	68.41	176.	41.49
65.	269.71	177.	71.79
66.	104.05	178.	36.66
67.	128.64	179.	158.37
68.	33.12	180.	7.43
69.	84.95	181.	130.17
70.	243.46	182.	121.77
71.	12.73	183.	100.36
72.	51.74	184.	7.33
73.	87.40	185.	86.44
74.	55.38	186.	63.38
75.	94.92	187.	48.66
76.	235.89	188.	24.97
77.	76.68	189.	38.57
78.	130.46	190.	9.60
79.	3.51	191.	74.35
80.	33.16	192.	56.92
81.	123.78	193.	156.00
82.	51.66	194.	14.72
83.	76.04	195.	33.60
84.	22.93	196.	38.22
85.	129.16	197.	29.20
86.	170.74	198.	56.07
87.	102.39	199.	9.76
88.	6.05	200.	72.24
89.	12.32	201.	52.55
90.	222.03	202.	33.51
91.	205.12	203.	86.21
92.	16.98	204.	76.09
93.	46.57	205.	20.06
94.	176.54	206.	305.98
95.	57.77	207.	45.30
96.	154.74	208.	33.30
97.	58.80	209.	109.88
98.	142.14	210.	39.26
99.	149.06	211.	120.53
100.	77.41	212.	27.73
101.	54.93	213.	262.50
102.	305.28	214.	42.76
103.	59.67	215.	33.00
104.	182.49	216.	39.40
105.	134.98	217.	297.28
106.	198.43	218.	259.99
107.	54.28	219.	52.89
108.	98.73	220.	110.73
109.	103.93	221.	325.09
110.	26.54	222.	18.11
111.	36.91	223.	153.32

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
224.	6.56	308.	93.94
225.	31.61	309.	89.87
226.	18.64	310.	36.42
227.	61.87	311.	13.87
228.	51.06	312.	50.54
229.	206.90	313.	13.81
230.	216.82	314.	12.05
231.	54.48	315.	29.96
232.	56.56	316.	204.93
233.	56.73	317.	88.39
234.	135.81	318.	109.98
235.	108.04	319.	24.60
236.	89.76	320.	77.58
237.	156.49	321.	103.21
238.	65.48	322.	30.02
239.	185.84	323.	47.07
240.	12.72	324.	123.10
241.	81.17	325.	50.03
242.	119.40	326.	136.12
243.	89.44	327.	33.99
244.	27.84	328.	14.37
245.	124.78	329.	15.02
246.	33.51	330.	87.72
247.	237.00	331.	36.45
248.	49.12	332.	59.93
249.	31.35	333.	94.20
250.	17.40	334.	142.62
251.	127.69	335.	48.98
252.	47.55	336.	167.68
253.	70.81	337.	14.19
254.	116.42	338.	223.49
255.	69.72	339.	57.23
256.	30.40	340.	21.57
257.	47.72	341.	65.01
258.	32.95	342.	175.40
259.	140.48	343.	22.05
261.	17.25	344.	44.98
262.	41.11	345.	108.18
263.	63.64	346.	18.68
264.	21.51	347.	43.12
265.	34.95	348.	12.52
266.	84.16	349.	55.69
267.	40.52	350.	63.88
268.	56.43	351.	34.42
269.	36.18	352.	57.58
270.	137.79	353.	28.08
271.	36.91	354.	32.74
272.	7.13	355.	41.33
273.	90.81	356.	21.36
274.	137.41	357.	31.82
275.	76.42	358.	41.86
276.	365.61	359.	27.68
277.	72.82	360.	58.22
278.	47.49	361.	281.94
279.	8.38	362.	30.63
280.	100.32	363.	125.51
281.	19.55	364.	222.80
282.	168.94	365.	85.38
283.	106.03	366.	11.50
284.	27.41	367.	207.62
285.	38.15	368.	20.39
286.	64.78	369.	144.04
287.	7.98	370.	186.49
288.	186.88	371.	98.52
289.	27.47	372.	15.07
290.	50.87	373.	23.83
291.	26.76	374.	19.64
292.	231.71	375.	27.44
293.	34.28	376.	10.01
294.	44.10	377.	7.73
295.	177.67	378.	11.00
296.	204.80	379.	51.62
297.	27.82	380.	18.91
298.	45.90	381.	29.16
299.	64.89	382.	15.88
300.	252.55	384.	91.19
301.	95.94	385.	180.13
302.	17.52	388.	179.96
303.	58.38	392.	13.28
304.	44.99	393.	23.82
305.	70.13	396.	65.78
306.	34.90	400.	50.79
307.	28.69	401.	28.52

З місячних вкладок старих родів обезп. 32,091.31

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
7.	2.68	102.	11.25
70.	90	106.	3.34
16.	1.78	110.	7.70
25.	10.15	112.	6.10
26.	10.96	113.	2.00
28.	96	129.	2.01
29.	3.25	130.	15.12
31.	9.52	131.	5.49
34.	4.76	133.	4.97
37.	1.61	137.	7.07
38.	11.07	142.	2.67
44.	3.69	143.	2.57
56.	4.52	144.	13.05
58.	3.55	147.	7.87
59.	16.35	151.	1.86
64.	4.67	160.	27.14
65.	9.18	163.	4.22
67.	2.68	167.	5.63
78.	3.61	168.	5.70
83.	6.65	177.	23.90
84.	2.41	179.	2.67
85.	4.17	181.	2.06
87.	8.50	183.	2.04
91.	2.77	187.	2.00
92.	2.52	195.	6.89
94.	12.04	204.	4.45
97.	17.17	206.	12.10
99.	8.07	211.	8.31
100.	2.00	213.	3.56

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
217.	15.46	309.	5.07
218.	2.56	322.	2.04
221.	7.17	323.	4.13
229.	3.68	324.	2.41
235.	2.16	326.	11.73
237.	3.05	332.	2.91
239.	20.72	333.	2.45
245.	8.66	334.	2.01
246.	1.29	336.	4.86
247.	8.96	337.	61
248.	1.71	338.	12.13
251.	2.00	344.	3.56
253.	2.01	346.	2.51
266.	8.08	350.	1.70
267.	4.77	357.	11.66
271.	1.70	359.	4.62
276.	6.58	361.	15.69
278.	1.35	363.	5.69
281.	13.02	366.	4.73
284.	3.48	372.	11.34
292.	2.06	382.	2.16
295.	10.72	385.	10.10
301.	2.13	388.	5.19

З місячних вкладок нових родів обезп. 638.61

Разом від членів	$32,729.92
Процент від моргечів	5,216.76
Процент від бондів	1,145.00
Заробок на бондах	4,360.75
Сплати моргечів	2,317.00
Сплати бондів	35,639.25

Сирітські части по бл. п.:

Дмитро Дмищко, в. 6	112.50
Павло Адамчак, в. 29	450.00
Осип Тобіяш, в. 149	300.00
Теодор Ковальчук, в. 203	600.00
Іван Семенюк, в. 371	500.000
Разом	$83,371.18

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Текля Косцьолек, в. 359	500.00
Дмитро Ірод, в. 338	1,000.00
Агафія Заверач, в. 109	500.00
Анна Бродзінська, в. 392	500.00
Павло Адамчак, в. 29	1,000.00
Катерина Луйза, в. 109	500.00
Т. Ковальчук, в. 203	1,000.00
О. Валігурський, в. 369	224.00
Дмитро Дмишко, в. 6	250.00
Петро Бобик, в. 104	1,000.00
М. Котанський, в. 87	981.65
Теодор Соломка, в. 217	300.00
Іван Семенюк, в. 371	500.00
Катерина Тімо, в. 158	500.00
Йосиф Тобіяш, в. 149	975.00

Запомоги з фонду запомогового:

Андрій Свет, в. 9	50.00
Антін Вайпа, в. 29	50.00
Дмитро Маслій, в. 38	50.00
Анна Намісняк, в. 39	50.00
Іван Дроб, в. 45	50.00
Олекса Драган, в. 63	50.00
Антін Мороз, в. 106	50.00
Іван Шенік, в. 123	75.00
Павлина Невойда, в. 235	50.00
Андрій Пука, в. 242	75.00
Дм. Красножоний, в. 252	25.00
Іван Коруна, в. 276	75.00
Семен Сенюк, в. 288	50.00
Іван Павлат, в. 300	50.00
Антін Федорович, в. 336	50.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

Мих. Пеха, в. 61 (ст.)	173.75
Тимко Маслюх, в. 105	460.00
Анна Гавчик, в. 18	218.00
Антін Васькевич, в. 31	500.00
Микола Романяк, в. 283	944.00

Виплати з фонду народного:

Свобода за діточий магазин	371.00
Марія Сторошко, в. 29, стипендія	500.00

Виплати з фонду адміністраційнорр:

Свобода за орган	3,975.00
Свобода за праці	367.25
Платня гол. уряду	550.00
Рент за офіси У. Н. С.	100.00
Кошти подорожі гол. предсідателя	17.00
Видатки канцелярійні, почта, експр. тел. і т.п.	31.27
Будова дому У. Н. С.	13,696.38
Разом	$32,434.30

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. серпня остала	$427,873.59
Прихід за вересень	83,371.18
Разом	$511,244.77
Розхід за вересень	32,434.30
Готівка з кінцем міс. вересня остає	$478,810.47

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$478,810.47
Моргечі	909,988.50
Бонди	476,123.80
Реальність	107,381.29
Друкарня	3,000.00
Разом	$1,975,304.06

Стан довжний:

Фонд посмертний	$1,365,831.09
„ резервовий	289,510.15
„ запомоговий	60,197.51
„ адміністрац.	43,938.29
„ народний	8,820.37
„ конвенційний	32,151.35
„ сирітський	174,855.30
Разом	$1,975,304.06

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за вересень 1928 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	24.30	96.	11.70	205.	4.35	295.	19.80
2.	19.40	97.	10.35	206.	44.10	296.	10.35
3.	12.85	98.	8.55	207.	4.28	297.	7.20
4.	2.93	99.	20.70	208.	1.80	298.	6.75
5.	8.10	100.	7.20	209.	13.30	299.	3.33
6.	2.50	102.	26.10	210.	4.75	300.	19.12
7.	54.00	103.	3.40	211.	9.00	301.	11.25
8.	14.18	104.	21.85	212.	1.80	302.	1.50
9.	24.08	105.	10.15	213.	20.83	305.	2.70
10.	6.10	106.	4.30	214.	9.00	306.	50
12.	2.05	107.	7.20	217.	34.20	307.	3.45
13.	3.60	108.	8.55	218.	36.90	308.	16.05
14.	1.85	109.	11.25	219.	4.95	309.	2.70
15.	7.05	110.	90	220.	17.10	310.	5.85
16.	11.55	112.	15.15	221.	19.13	312.	8.90
17.	2.95	113.	5.85	223.	22.93	314.	1.60
18.	9.90	114.	7.90	224.	11.35	316.	21.83
20.	7.65	115.	25	226.	2.70	317.	10.60
21.	7.90	116.	9.45	227.	4.30	318.	6.20
22.	15.75	118.	3.60	228.	5.00	320.	8.10
23.	2.50	120.	17.98	229.	17.80	321.	16.20
24.	16.65	121.	13.30	230.	22.05	323.	8.10
25.	1.60	123.	9.70	231.	7.88	324.	11.05
26.	3.60	124.	14.20	232.	5.00	326.	15.30
27.	3.10	126.	3.25	233.	25	327.	4.05
28.	25.45	127.	10.35	234.	28.80	328.	2.70
29.	18.90	128.	7.70	235.	6.30	330.	3.85
30.	8.60	130.	8.55	236.	4.50	331.	6.10
31.	21.15	131.	5.40	237.	17.78	332.	6.30
34.	18.70	132.	18.90	238.	2.95	333.	9.79
35.	2.48	133.	7.43	239.	22.95	334.	11.75
36.	50	135.	6.55	241.	7.20	335.	4.85
38.	23.65	136.	18.23	242.	13.30	336.	16.20
39.	9.00	137.	22.50	243.	18.25	337.	1.15
40.	4.75	139.	3.85	244.	3.00	338.	29.70
41.	1.60	140.	90	245.	15.30	339.	9.45
42.	9.23	141.	68	246.	3.38	341.	5.18
43.	6.15	142.	12.40	247.	34.45	342.	27.45
44.	22.73	144.	2.70	248.	5.18	343.	2.50
45.	13.50	145.	1.80	250.	1.35	344.	5.00
46.	50	146.	8.55	251.	11.95	345.	12.20
47.	2.55	147.	54.00	252.	6.20	346.	4.50
50.	5.40	148.	4.30	253.	2.50	347.	5.25
51.	1.60	149.	15.30	254.	3.60	349.	2.93
52.	75	151.	7.80	255.	1.60	350.	2.48
53.	6.53	152.	3.85	257.	2.93	351.	5.05
54.	50	153.	2.25	258.	5.25	352.	8.10
55.	7.20	155.	49.75	259.	18.23	355.	3.83
56.	20.70	156.	11.05	261.	2.05	356.	75
57.	8.55	158.	7.55	262.	6.75	357.	4.05
58.	11.25	159.	9.45	263.	6.30	358.	2.70
59.	14.00	160.	11.95	264.	3.85	359.	3.40
60.	1.80	161.	10.80	265.	2.25	360.	8.55
61.	5.63	162.	9.20	266.	2.70	361.	24.10
62.	7.45	163.	9.45	267.	3.60	362.	9.00
63.	27.00	164.	8.10	268.	5.65	363.	20.70
64.	6.00	165.	2.95	270.	18.00	364.	16.58
65.	33.10	166.	2.48	271.	3.45	365.	12.15
66.	3.15	167.	3.38	273.	10.80	366.	1.80
67.	15.30	168.	21.60	274.	11.70	367.	14.28
68.	2.25	170.	11.23	275.	7.20	368.	1.60
69.	4.05	171.	25	276.	56.25	369.	24.80
70.	24.75	172.	1.60	277.	1.35	370.	8.35
72.	8.10	174.	4.10	278.	9.70	371.	13.95
73.	7.88	175.	8.10	281.	3.15	372.	50
74.	1.75	176.	3.45	282.	25.88	374.	4.73
75.	18.90	177.	7.65	283.	9.50	378.	1.80
76.	30.60	179.	24.30	284.	3.15	379.	3.60
77.	7.65	181.	14.40	285.	4.50	380.	6.15
78.	2.05	182.	9.70	286.	1.80	381.	4.05
80.	4.28	183.	3.60	288.	26.33	384.	14.85
81.	8.10	185.	5.25	289.	3.60	385.	22.05
82.	5.50	188.	2.50	290.	4.30	388.	13.73
83.	12.38	189.	3.85	292.	20.50	396.	11.70
85.	13.95	191.	3.45	293.	1.35	401.	3.83
86.	7.20	192.	2.70	294.	4.97		
87.	14.40	193.	8.10				
88.	90	196.	2.95				
89.	3.60	197.	90				
90.	30.25	198.	2.25				
91.	24.55	200.	12.85				
93.	3.85	201.	5.40				
94.	12.60	203.	7.65				
95.	6.30	204.	3.40				

З місячних вкладок	$3,145.46
Процент від моргечів	675.00
Разом	$3,820.46

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.

Стефан Намісняк, в. 39	18.00
Анна Гаврилів, в. 40	112.00
Гелена Галькович, в. 351	13.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за праці	360.25
Свобода за діточий магазин	742.58
Платня помічних сил	275.00
Видатки канцелярійні	7.86
Разом	$1,528.69

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. серпня остала	$81,285.85
Прихід за вересень	3,820.46
Разом	$85,106.31
Розхід за вересень	1,528.69
Готівка з кінцем міс. вересня остає	$83,577.62

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$83,577.62
Моргечі	40,100.00
Бонди	17,318.00
Разом	$140,995.62

Стан довжний:

Фонд посмертний	$106,775.31
„ адміністрац.	34,220.30
Разом	$140,995.62

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

Близнюки. Пані Конистка привела на світ близнюків. Батько показує їх синкові тай каже: Бачиш, бузьок приніс тобі двоє сестричок.

— Тату, а чи то для нас обі, чи то до вибору?

Більший і довший. Цісар Наполеон хотів узяти з полички якусь книжку, але не міг її досягнути, бо, як відомо, був малого росту. Побачив це присутний офіцир, хотів прислужитися й каже:

— Ваша величносте, я досягну книжку, я більший.

На це Наполеон:

— Довший, довший!

П. Ковальчик.

ЧОМУ?

Чому давню хвилю
І щастя й болю
У серцеві родиш,
І душу знов вводиш
В життя злу безодню
Де горе за горем,
Без дна лютим морем
Все длються й длються,
Без стриму, без впину?
Чого, горда доню,
Даєш мені болю?
Чого мене мучиш
І снами все кусиш,
Любов відновляєш,
В цю мить же і краєш
Це серце, що жило,
Більш сили хотіло?

Іди-ж, горда паво,
У пишні палати!
Ґірляндами блеску
Світять мої слези!
Рубіни червоні
Палають від крови,
Від „хлопської" крови!
І пісня любови,
Це серденька стони
Сильні, не проклони!

Іди-же до краю,
Сердечного раю —
З душі я бажаю
І не проклинаю!..

ЗОЛОТИЙ ПІСОК У ЛІБАВІ.

До редакції лібавської газети „Зальнас Тітс" зголосився селянин з околиці з мішочком золотого піску. Пісок той викопав він підчас земних робіт при залізниці. Сказав, що працював у копальни золота на Сибірі і що найдений ним пісок подібний до піску зі сибірських копалень.

